2271-0026/0

17/04/97

MINISTERE DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

MINISTERIE VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME SITE LE PARC PIERRE PAULUS A SAINT-GILLES.

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING HOUDENDE BESCHERMING ALS LANDSCHAP VAN HET PARK "PIERRE PAULUS" TE SINT-GILLIS.

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, notamment les articles 22 et 23;

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid de artikels 22 en 23;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 9 mars 1995 entamant la procédure de classement comme site du parc "Pierre Paulus" à Saint-Gilles;

Gelet op het besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 9 maart 1995 houdende instelling van de procedure tot bescherming als landschap van het park "Pierre Paulus" te Sint-Gillis;

Vu l'avis favorable du Collège des Bourgmestre et Echevins de Saint-Gilles émis le 10 mai 1996;

Gelet op het gunstig advies van het College van Burgemeester en Schepenen van Sint-Gillis uitgebracht op 10 mei 1996;

Vu l'avis de la Commission Royale des Monuments et des Sites émis le 30 octobre 1996;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen uitgebracht op 30 oktober 1996;

Sur la proposition du Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites,

Op de voordracht van de Minister-Voorzitter belast met Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

A R R E T E :

Article 1. - Est classé comme site le parc "Pierre Paulus", connu au cadastre de Saint-Gilles, 1ère division, section B, 3ème feuille, parcelles 309 v, 310 g, 193 f5, 193 r5, 193 p5, 80 e2, 19 y2 et 80 d2, en raison de son intérêt scientifique, esthétique et social, précisé dans l'annexe I du présent arrêté.

La délimitation du site est reprise sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

Art. 2 - La zone de protection relative au site décrit dans l'article 1er comprend l'ensemble des parcelles et des voiries ainsi que les parties de parcelles et de voiries reprises dans le périmètre délimité sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

Article 3.- Les conditions particulières de conservation sont les suivantes :

a) L'utilisation, l'entreposage ou la fabrication de substances nocives au développement et à la croissance des plantations, de la faune et de la flore ou nuisibles à la qualité des eaux est prohibé.

b) La pose de panneaux publicitaires est interdite.

c) L'allumage de feux est interdit.

B E S L U I T :

Artikel 1. - Wordt beschermd als landschap het park "Pierre Paulus", bekend ten kadaster te Sint-Gillis, 1ste afdeling, sectie B, 3de blad, percelen 309 v, 310 g, 193 f5, 193 r5, 193 p5, 80 e2, 19 y2 en 80 d2, wegens zijn wetenschappelijke, esthetische en sociale waarde, zoals nader bepaald in bijlage I gevoegd bij dit besluit.

De afbakening van het landschap wordt aangeduid op het plan gevoegd in bijlage II van dit besluit.

Art. 2 - De vrijwaringszone met betrekking tot het in artikel 1 vermelde landschap betreft het geheel van de percelen en de wegen, evenals gedeelten van de percelen en de wegen opgenomen in de omtrek, die afgebakend wordt op het plan dat toegevoegd wordt in bijlage II van dit besluit.

Artikel 3.- De bijzondere behoudsvoorwaarden zijn de volgende :

a) Het gebruik, de opslag of de aanmaak van stoffen die schadelijk kunnen zijn voor de ontwikkeling en de groei van de aanplantingen, de fauna en de flora of voor de kwaliteit van het water, is verboden.

b) Het plaatsen van reclameborden is verboden.

c) Het aansteken van vuur is verboden.

d) Toute installation quelconque, en ce compris les roulottes et caravanes mais à l'exception des cabanes de chantiers ou lors de manifestations culturelles temporaires, est prohibée.

d) De plaatsing van eender welke installatie, hierbij inbegrepen woonwagens en caravans met uitzondering van werkhuisjes of tijdelijke uitrustingen voor culturele evenementen, is verboden.

e) Le dépôt et le stockage de matériaux, débris, détritus et déchets de toute nature sont prohibés.

e) De opslag en bewaring van materialen, het storten van huisafval, vuilnis en afval van eender welke aard is verboden.

f) Toute nouvelle construction, à l'exclusion des constructions défendant un objectif exclusivement didactique ou scientifique est interdite.

f) Elke nieuwe constructie is verboden. Constructies met een uitsluitend didactisch of wetenschappelijk doeleinde kunnen toegelaten worden.

g) L'entretien normal des arbres (enlèvement des branches mortes, cassées, soins aux plaies) est obligatoire.

g) Het gewoon onderhoud van de bomen (het verwijderen van dode of gebroken takken, het verzorgen van beschadigde plekken) is verplicht.

h) Les éléments constitutifs de la composition originelle du site tels que ponts, fontaines, fabriques, glacières, kiosques, pavillons, fausses grottes, statues, vieux bancs et réverbères, pergolas, passerelles, sépultures, grilles doivent être maintenus en bon état.

h) De bestanddelen van de oorspronkelijke ordening van het landschap zoals bruggen, fonteinen, fabrieken, ijskelders, kiosken, paviljoenen, kunstmatige grotten, standbeelden, oude banken en straatlantaarns, pergola' s, loopbruggen, graven en traliewerk moeten in goede staat gehouden worden.

Art. 4 - Le Ministre qui a les Monuments et Sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, le 17.04.1997

Par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites,

Art. 4 - De minister bevoegd voor de monumenten en landschappen is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 17.04.1997.

Door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

Charles PICQUE.

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME SITE LE PARC PIERRE PAULUS A SAINT-GILLES.

Localisation : situé en intérieur d'îlot, entre les rues de Parme, des Etudiants, Hôtel des Monnaies et de la Victoire.

Superficie approximative : 1 ha 20 a

Description sommaire :

La composition originelle de ce parc se rapproche de la tendance particulièrement à la mode au 19ème siècle du parc "à l'anglaise" ou parc paysager. Ce dernier est pensé comme un assemblage de scénographies où la végétation est organisée dans une succession de massifs boisés séparés par des zones ouvertes, généralement des pelouses, par des bâtiments et par l'utilisation de "fabriques". On trouve dans le parc Pierre Paulus les éléments typiques qui caractérisent ce style comme l'accentuation du relief de manière artificielle, la présence de chemins sinueux, l'utilisation de ruines artificielles (fabriques, ici des constructions en ciment façonné "fausses pierres", colonnes brisées, ...) pittoresques ainsi que par l'alternance de pelouses soignées, de massifs arbustifs et d'arbres remarquables qui tour à tour ouvrent la vue sur de larges perspectives ou sur des espaces fermés.

Dans sa partie basse, du côté de la rue Hôtel des Monnaies, le couvent Notre-Dame du Cénacle fut démoli; une parcelle de l'ancien jardin du couvent a été préservée et constitue l'actuelle partie boisée du parc, on trouve de nombreux arbres remarquables tels que : Frênes, Marronniers, Hêtres pleureurs, Platanes, Robiniers, Bouleaux, Catalpas, Bouleaux, ... La présence de fontaines, d'un bel étang à berges cimentées à l'aspect de fausses pierres, de "fabriques", de bacs d'eau, ... rehausse la qualité paysagère de ce site remarquable. Il est a noter, fait exceptionnel dans cette partie très urbanisée de la ville, la présence de sources naturelles qui alimentent les différents plans d'eau.

Cet espace vert a été réaménagé en parc après avoir en grande partie servi de tranchée à la construction du métro (côté place Morichar). Ce sont les expropriations nécessaires au chantier qui ont libéré l'espace (1973).
La maison Pelgrims occupe la partie haute du parc et a servi de base à l'aménagement scénique de la partie ancienne du parc. Situé sur un promontoire, elle domine le site et se reflète dans l'étang.

Le mobilier urbain est adapté et est propice à la fonction première de cet espace, le délassement.

Ce site relie la place Morichar à la place de l'Hôtel des Monnaies, toutes deux aménagées en surfaces de jeux. L'ensemble constitue un espace de loisirs utile au coeur d'un quartier très habité.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

L'intérêt social est dû à la présence de ce site dans une zone densément habitée; il témoigne également de l'impact urbanistique spectaculaire du passage et de la construction du métro. Il s'agit d'un lieu de rencontre au charme discret offrant au promeneur un lieu de dépaysement et de sérénité.

L'intérêt esthétique est dû à la composition soignée de ce parc dans la tradition des parcs "à l'anglaise" et par la présence d'une scénographie originale axée sur la maison Pelgrims. Le plan d'eau, les différentes "fabriques" ainsi que les massifs boisés ceinturant l'étang constituent des éléments de grande valeur esthétique et paysagère.

L'intérêt scientifique est dû à la présence de nombreuses espèces de plantes tant indigènes que exotiques et d'une zone humide remarquable dans le contexte de cette partie très urbanisée de la Région.

Vu pour être annexé à l'arrêté du 17.04.1997.

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites

Charles PICQUE.

BIJLAGE I BIJ HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING HOUDENDE INSTELLING VAN DE PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS LANDSCHAP VAN HET PARK "PIERRE PAULUS" TE SINT-GILLIS.

Ligging : binnen het huizenblok dat gevormd wordt door de Parmastraat, Studentenstraat, de Munthofstraat en de Overwinningsstraat.

Oppervlakte bij benadering : 1 ha 20 a

Beknopte beschrijving :

De oorspronkelijke samenstelling van het park sluit nauw aan bij de Engelse parken of landschapsparken die in de 19de eeuw erg in de mode waren. Deze scenografisch opgebouwde tuinen bestonden uit een opeenvolging van boomgroepen, afgewisseld met open ruimtes, meestal grasperken, gebouwen en " fabriques " (architecturale elementen). In het Pierre Pauluspark zijn al deze typische elementen terug te vinden, zoals de kunstmatige accentuering van het reliëf, de aanwezigheid van kronkelende paadjes, het gebruik van pittoreske artificiële ruïnes (of " fabriques ", in dit geval constructies met imitatie van stenen uit cement, gebroken zuilen,...) maar ook de afwisseling van verzorgde gazons, struikgewassen en opmerkelijke bomen die beurtelings zicht geven op weidse landschappen of ingesloten ruimtes.

In het lage deel van het park, aan de kant van de Munthofstraat, werd het klooster van O.L.V. van het Laatste Avondmaal afgebroken ; een perceel van de voormalige kloostertuin werd evenwel behouden en vormt nu het boomrijke deel van het park. Hier staan talrijke opmerkelijke bomen zoals essen, paardenkastanjes, treurbeuken, platanen, robinia's, berken en catalpa's. De aanwezigheid van onder meer fonteinen, een mooie vijver met oevers in cementen imitatiesteen, " fabriques " en waterbekkens verhoogt nog het landschappelijk karakter van dit opmerkelijk landschap. Uitzonderlijk in dit zeer verstedelijkt stadsgedeelte is de aanwezigheid van natuurlijke bronnen die de verschillende watervlakken van water voorzien.

Vooraleer deze groene ruimte tot park werd heraangelegd, had een groot deel van het terrein gediend voor de aanleg van de metro (aan de kant van het Moricharplein). Het terrein kwam vrij nadat de gronden die nodig waren voor de werken, onteigend waren (1973). Het huis Pelgrims bevindt zich in het hoger gelegen deel van het park en diende als uitgangspunt voor de scenische opbouw van het oude deel van het park. Aangezien het huis gebouwd is op een voorgebergte, domineert het immers het hele landschap en wordt het weerspiegeld in de vijver.

Het parkmeubilair is aangepast aan en geschikt voor de hoofdfunctie van dit park, namelijk ontspanning.

Het landschap verbindt het Moricharplein met het Munthofplein, die beide als speelruimte zijn aangelegd. Het geheel vormt een noodzakelijke ontspanningsruimte te midden van een zeer dichtbevolkte wijk.

Waarde van het goed volgens de maatstaven bepaald in artikel 2, 1 van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed :

Dit landschap heeft zijn sociale waarde te danken aan zijn ligging in een dichtbevolkte wijk; het vormt tegelijkertijd een getuige van de spectaculaire stedebouwkundige impact die de doorgang en de bouw van de metro hebben. Het park vormt een ontmoetingsplaats met discrete charme die aan de wandelaar verstrooiing en sereniteit biedt.

Zijn esthetische waarde heeft het te danken aan zijn weldoordachte samenstelling in de traditie van de Engelse parken en aan de originele scenografische opbouw met het huis Pelgrims als vluchtpunt. Het watervlak, de verschillende " fabriques " maar ook de boomgroepen rondom de vijver dragen bij tot de grote esthetische en landschappelijke waarde van het park.

De wetenschappelijke waarde van het park ligt hierin dat het talrijke zowel in- als uitheemse plantensoorten telt en dat het een opmerkelijke vochtige zone vormt binnen dit zeer dicht verstedelijkt gebied van het Gewest.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 17. 04. 1997.

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

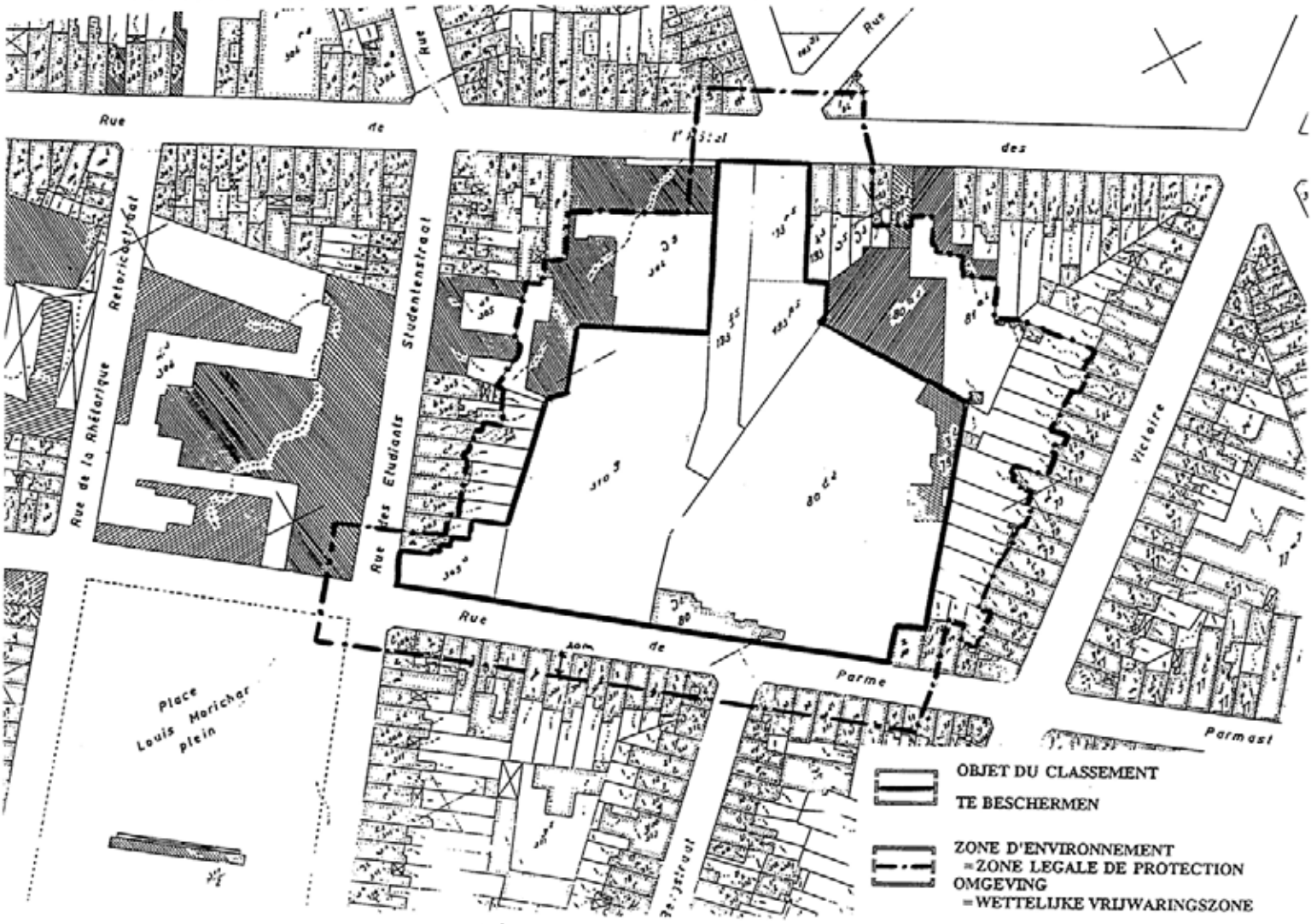
Charles PICQUE.

ANNEXE II A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME SITE LE PARC PIERRE PAULUS A SAINT-GILLES.

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING HOUDENDE BESCHERMING ALS LANDSCHAP VAN HET PARK "PIERRE PAULUS" TE SINT-GILLIS.

DELIMITATION DU SITE ET DE LA ZONE DE PROTECTION

AFBAKENING VAN HET LANDSCHAP EN DE VRIJWARINGSZONE

Vu pour être annexé à l'arrêté du 14.04.94

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 14.04.94.

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Charles PICQUE.